

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Regale Sacerdotium Romano Pontifici Assertum

Sfondrati, Celestino

[Sankt Gallen], 1684

§. XVI. Testes pro eadem Sententia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63125](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63125)

Doming, ut liberem te: Ecce constitui te hodie super gentes & super Regna, ut evellas & destruas, & disperdas, & dissipes, & adifices, & plantes. Et quamvis aut imprudentiâ, aut abusu peccatum aliquando sit; id tamen omni humanæ potentia eomune est, quam si propterea proscripam velis, quia excessit, quam nobis reperies à culpa immunem? Oportebit ergo omnem tolli potestatem, pejori, quam sit malum, remedio. Et si Pontificum, qui hac in Reges usi sunt auctoritate, Sanctitatem consideres & doctrinam (quales sunt Gregorius Magnus, Zacharias I. Stephanus III. Gregorius II. Gregorius X. Leo III. Pius V. omnes inter Sanctos Beatosve relati;) negari haud potest, noluisse eos aliena invadere, suis tantum juribus contentos armatosque. Nunc ab exemplis ad testes procedamus.

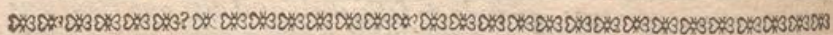

§. XVI.

Testes pro eadem Sententia.

Summar. unicum.

Sententia SS. Gregorii Magni, Thomæ Doctoris Angelici, Bonaventuræ Seraphici, S. Antonini, Ioannis Gersonis Doctoris Christianissimi Petri Blesensis, S. Petri venerabilis Abbatis Cluniacensis, S. Bernardi, Cleri Gallicani, aliorumque Doctorum remissivè.

Primus testis S. Gregorius M.

BEati Gregorii Magni quanta fuerit modestia, Regumque veneratio, orbetoto notissimum est, ut proinde nihil minus credi possit, quam voluisse tantâ moderatione Pontificem egredi terminos potestatis à DEO sibi traditæ. Et hic tamen in privilegiis Monasterio Sveffionensi S. Medardi & Ecclesiæ S. Martini concessis, non dubitavit Reges privilegiorum invasores coercere, & Regnis interdiceret, ut supra ostendimus, nec libet repetere. Videatur interim Gregorius VII. lib. 8. Epist. 21. qua habetur in tomis Conciliorum
tomo 3. p. 2. Secun-

Secundus testis S. Thomas Doct. Angelicus.

Multa sunt, quæ D. Thomæ doctrinam, apud Gallos præferunt, omni exceptione majorem reddant: quòd è cælo potius quàm litteris, & studio quæsitæ: quòd summæ humilitati & modestiæ conjuncta: quòd Parisiis ab eodem S. Doctore diu magnòq; cum plausu audita & excepta: quòd in omnibus scholis, Universitatibus, omniumque Doctorum assensu præcipuâ veneratione, & ante alias culta: quòdque majus est, ipsius Christi Domini oraculo sacrata: quòd non à doctissimo tantum, sed etiam sanctissimo calamo profecta, aded ut ad maximas dignitates summòque merito vocatus, eadem constantiâ oblatas spreverit, quâ alii non oblatas ambiunt: quod denique Gallias aded dilexerit, ut illic & cathedram vivus, & tumbam mortuus legerit. Hæc omnia liberum affectibus animum convincunt, nihil ab illo præmii, aut adulandi causâ, nec partium studio scriptum esse, sed veritatis tantum. Et ne forte quis dicat Beatum istum scholis, & solitudini addictum, aularum jura & Principum ignorasse, exstant accuratissimi libri de Regimine Principis ab eodem conscripti, in quibus aded Principum arcana, artésque regnandi complexus est, ut possis dicere, nihil exquisitius, regnisque moderandis ab alio dici potuisse, qui in senatu, aulisque consenuisset. Meritò proinde Urbanus V. in Bulla LAUDABILIS DEUS ad Tolosanam Academiam scribens, *Ut D. Thomæ doctrinam tanquam veridicam & Catholicâ sectetur, totisque viribus promovere studeat, injungit.* Et Joannes Baptista Gonetus in præludiis tomi 1. testatur, *Burdigalensem, & Avenionensem in Galliis cathedras D. Th. doctrinam ex professo & juramento tueri.*

Audiam us ergo, quid S. Doctor senserit, scripseritque.

Sic ergo 2. 2. q. 12. a. 2. in corpore loquitur: *Ad Ecclesiam non pertinet punire infidelitatem in illis, qui nunquam fidem susceperunt, sed infidelitatem illorum, qui fidem susceperunt, potest sententialiter punire, & convenienter in hoc puniuntur, quòd subditis fidelibus dominari non possint. Hoc enim vergere posset in magnam fidei corruptionem, quia homo Apostata pravo corde machinatur malum, & jurgia seminar, intendens homines separare à fide. Et ideò quàm citò aliquis per sententiam denunciatur excommunicatus propter Apostasiam à fide, ipso facto ejus subditi sunt absoluti à Dominio ejus & juramento fidelitatis quo et tenebantur.*

Et eodem articulo ad 1. *Dicendum quòd illo tempore (Juliano imperante) Ecclesia in sui novitate nondum habeat potestatem terrenos*

Prin.

Principes compescendi, & idèò toleravit fideles Juliano Apostata obedire in his, quæ nondum erant contra fidem, ut majus periculum fidei vitaretur. Et 2.2 q. 60. a. ad 3. Dicendum, quòd potestas secularis subditur spirituali, sicut corpus animæ. Et ideo non est usurpatum iudicium, si spiritualis Prælatus se intromittat de temporalibus, quantum ad ea, in quibus subditur ei secularis potestas, vel quæ ei à seculari potestate relinquuntur.

Idem docet in secunda sententiarum distinctione 44. q. 9. a. 2. & in 2. ad Corinth. c. 11. lect. 2. & in epist. ad Philipp. circa finem.

Et opusculo 29 de Regimine Princip. lib. 3. cap. 10. Propter quod oportet dicere, in summo Pontifice esse plenitudinem omnium gratiarum, & c. Quod si dicatur ad solam referri spirituales potestatem, hoc esse non potest, quia corporale & temporale ex spirituali, & perpetuo dependet, sicut corporis operatio ex virtute animæ. Sicut ergo corpus per animam habet esse, virtutem & operationem, ita & temporalis jurisdictio Principum per spirituales Petri & Successorum ejus, cuius quidem argumentum assumi potest, per ea, quæ invenimus in actis, & gestis Summorum Pontificum & Imperatorum, & c. Etc. 17. eodem lib. quod vide. Et c. 19. Et tunc, inquit, diversificatus est modus Imperii, quia usque ad tempora Caroli in Constantinopoli in eligendo servabatur modus antiquus, aliquando enim assumebantur de eodem genere, aliquando aliunde, aliquando per Principem fiebat electio, aliquando per exercitum: sed instituto Carolo cessavit electio, & per successionem assumebantur de eodem genere, ut semper primogenitus esset Imperator, & hoc duravit usque ad septimam generationem, quâ etiam deficiente tempore Ludovici, cum Ecclesia vexaretur ab iniquis Romanis, advocatus est Otto I. Dux Saxonum in Ecclesia subsidium, liberatâque Ecclesiâ à vexatione Longobardorum, & impiorum Romanorum, ac Berengarii Tyranni, in Imperatorem coronatur à Leone VII. genere Alemanno qui & Imperium tenuit, usq; ad tertiam generationem, quorum quilibet vocatus est Otto. Et ex tunc, ut historia tradunt, per Gregorium V. genere similiter Theutonicum provisâ est electio, ut videlicet per septem Principes Alemannia fiat, & c. & tantum durabit, quantum Romana Ecclesia, quæ supremum gradum in Principatu tenet, Christi fidelibus expediens judicaverit. in quo casu, ut ex verbis Domini est manifestum, videlicet pro bono statu universalis Ecclesia videtur Vicarius Christi habere plenitudinem potestatis. cui competit dicta provisio ex triplici genere, & c. Pergit S. Doctor ex professo id probare, quem vide.

Tertius

Tertius testis S. Bonaventura Doct. Seraphic.

Erhunc Doctorem cum admiratione plausuque Gallia docentem audivit, quando Parisiis Theologiam publicè legit, dictavitque. Tanta integritatis illi & innocentiae apud omnes aestimatio, ut ejus arbitrio Pontificis Maximi electio permitteretur, elegitque Gregorium X. à quo Purpuratis adscriptus. Lugduni mortuus conditusque, ubi illius sacrum caput summâ veneratione colitur, reliquo corpore ab hæreticis in aquas sparso; ut adeo hujus sancti Patris sententia & doctrina, Gallis oraculum esse debeat, apud quos, & cathedram, & tumbam, & aras delegit, præsertim ob excellentissimam in rebus theologis sapientiam, parèmq; sanctitatem ab omni fucò, & adulatione alienissimam. Sic ergo loquitur *Libro de Ecclesiastica Hierarchia p. 2. c. 1. tomo. 7. operum. Patet igitur, quod dignitas Clericalis, qua in sua radice considerata est penitus spiritualis, merito est consona Ordini Dominationis, qua sic præcedit alios inferiores ordines, quod illos illuminat, perficit, purgat, & tamen ab illis non illuminatur, nec perficitur, nec purgatur: quia sicut spiritus dignitate & officio præcellit corpus, sic potestas spiritualis dignior est, quàm secularis, & ideo bene sortitur nomen Dominationis. Unde Regalis potestas subjacet potestati & auctoritati spirituali, sicut in 1. Canonica Petri dicitur: Vos estis gens sancta, Regale sacerdotium, &c. Nam temporale Regnum velut quoddam adjectum subjacet Sacerdotio in novo testamento, sed in veteri testamento Sacerdotium subsuit Regno, unde dicitur in exodo: Eligi Vos in populum peculiarem, in sacerdotale Regnum, &c. ubi Regnum ponitur substantive, sed Sacerdotium adjective, & ideo Reges tunc poterant amovere sacerdotes summos ab officio, sicut Salomon amovit Abiathar. 3. Reg. 2. Jam verò possunt sacerdotes & Pontifices ex causa amovere Reges & deponere Imperatores, sicut sapiens accidit, & visum est, quando scilicet eorum malitia hoc exigit, & Reipublica necessitas sic requirit. Summus verò Pontifex, penes quem prima in terris residet auctoritas, non à Rege, non à Principe seculari, non ab homine judicatur, sed solus Dei judicio reservatur: spiritualis enim homo judicat omnia, & à nemine nisi à solo Deo judicatur. 1. Corinth. 2. sed ut possint tales persona liberius spiritualibus vacare, ut nunc per verbi vite predicatione, nunc verò per Sacramentorū ministrationem populum sibi subditum ad DEI formem similitudinem reformare, necesse fuit alios*

Ff

assu-

assumere in partem sollicitudinis, qui in diversis negotiis & causis eis assisterent, & onus eorum supportarent. Temporalia enim spiritualibus sunt annexa, & de facili spirituale officium impedirent, nisi causas & lites ex temporalibus orientes, aliqui per justitiam deciderent & definirent. Ideo dixit Jero ad Moysen: Ultra vires est negotium, solus sustinere non poteris. Esto tu populo in his, quæ ad Deum pertinent, ut referas, quæ dicunt ad Deum, ostendâsq; ceremonias, & ritum colendi Deum vitamque, per quam ingredi debeant, & opus quod facere debeant. Provide ergo viros potentes & timentes Deum, in quibus sit veritas, & oderint avaritiam, & constitue ex eis, qui judicent populum in omni tempore, leviusque tibi sit partito in alios onere, Exodi 18. v. 6. Et tales sunt Decani, Præpositi, Archidiaconi & quicumque iudices sive ordinarii sive delegati, qui lites sopiunt, & decident causas discordes ad concordiam revocant, & reducunt, & tales sua officia provide & viriliter exequentes conformitatem habent cum ordine virtutum, qui sequitur ordinem Dominationum, nam sine virtute non potest tale expediri officium. Idem Seraphicus in 4. distinct. 37. in expositione textus dub. 4. Dicendum est, inquit, quod uterque gladius, ut dicit Bernardus, est Ecclesia, sed differenter: qui est spiritualis, extrahendus est manu Ecclesia, sed materialis non manu, sed tantum nutu, &c.

Quartus testis S. Antonius.

Hic notissima Sanctitatis, doctrinæque p. 3. Summa tit. 22. c. 5. §. 13. Imperat. inquit, est minister Papa, eo ipso quod est minister Dei, cuius vices gerit, juxta Apostolum ad Rom. 13. Est autem Principalis agentis eligere ministros & instrumenta ad suum finem, unde puto, quod Papa cum universos fideles in presenti Ecclesia ad pacem habeat ordinare, & ad spiritalem finem consequendum dirigere & destinare, justâ causâ & rationabili existente per se ipsum possit Imperatorem eligere, aut propter eligentium negligentiam, vel discordiam, aut propter populi Christiani, & pacis providentiam, aut propter coercendam hæreticorum & paganorum audaciam & potentiam. Posse enim Papa fulcritum debet esse veritate, justitiâ & equitate, non enim potest adversus veritatem &c. & infra: Potuit etiam Papa Electores Imperatoris instituere, & institutos mutare ex causa rationabili: sicut etiam Imperatorem electum potest non confirmare, & confirmatum deponere. &c. &c. Et infra: Item Papa posset providere de Imperatore per hereditariam successionem, quando videret populo Christiano pacem dari magis per hereditariam successionem Imperii. &c.

Quin-

Quintus testis Joannes Gerson.

Floruit Joannes Gerson circa annum MCCCCXII. Doctor, & Cancellarius Universitatis Parisiensis, cujus sapientia, & libertas admirationi fuit & venerationi Concilio Constantiensi, inter primos, magisque conspicuos Gallix Doctores habitus. Hic ergo p. 4. sermone de pace & unitate Græcorum, consideratione 5. Homines, inquit, per hoc, quod unicum principale caput habent ad tenendos ipsos tam in bonitate voluntatis, quam bonitate morali & spirituali, convenientius, & divinius se hoc modo in unitate tenent. Nec est ullo modo in præjudicium cujuscunque domini temporalis vel spiritualis, sive Regum sive prelatorum. Hic sunt duo extremi errores, dicunt aliqui, homines Ecclesiasticos, Papam, vel alios non posse ullam tenere temporalitatem, vel jurisdictionem: alii dicunt terrenos dominos nullum prorsus jus habere in temporalitate: sed hoc verum non est, nec dicere oportet omnes Reges vel Principes hereditatem eorum, vel terram tenere à Papa, ut Papa habeat superioritatem civilem, & juridicam super omnes, quemadmodum imponunt aliqui Bonifacio VIII. Omnes tamen homines Principes, & alii subjectionem habent ad Papam, in quantum eorum jurisdictionibus, temporalitate & dominio abuti vellent contra legem divinam, & naturalem, & potest superioritas illa nominari potestas directiva & ordinativa potius, quam civilis vel juridica.

Vides Gersonem potestatem juridicam & civilem ac ordinariam Pontificibus negare, qualem videlicet habet Rex in suos subditos: Dominus directus in Vasallos &c. concedere tamen subjectionem Principum respectu Papæ, quando jurisdictionibus, temporalitate, & dominio abutuntur: quam ipse vocat directivam & ordinativam, nos casualem & extraordinariam. Nec enim voluit Gerson, pro eo casu, quando abutuntur, excludere coercitivam; directivam enim (quæ declaratur quid fieri debeat, aut non debeat,) non tantum habet Papa, sed episcopus quilibet, etiam extra casum abusûs; nec aliam potestatem Pontifici negat Gerson, quam illam ordinariam, quam aliqui summo Pontifici etiam extra casum necessitatis concedebant. Et ideò Cardinalis Peronius apud Gramundum lib. 1. Hist. Gersonem pro hac sententia, quam defendimus, laudat.

Sextus testis Petrus Blesensis.

Et hic Gallus, Blesis videlicet natus, Bathoniensis in Anglia Archidiacono-

diaconus, eloquentiâ, & doctrinâ inter primos sui temporis floruit circa annum MCC. Hic epistolâ 146. in persona Eleonoræ Angliæ Reginæ Cælestinum Papam III. sic alloquitur: *Duo filii mihi supererant ad solatium, qui hodie mihi misera & damnata supersunt ad supplicium. Rex Richardus tenetur in vinculis, Joannes frater ipsius Regnum captivi depopulatur ferro & vastat incendiis &c.* Et infra: *Porro Princeps Apostolorum adhuc in Apostolica sede regnat & imperat, & in medio constitutus est judiciarius rigor; illudq; restat, ut exeraris in maleficos Patet gladium Petri, quem ad hoc constituit super gentes & Regna. Christi crux antecellit Casaris aquilas, gladius Peeri gladio Constantini, & Apostolica Sedes præjudicat Imperatorie potestate.*

Septimus testis S. Petrus Abbas Cluniacensis

lib. 6. Epist. 28.

Cum Clericus quidem furti injustè damnatus Apostolicam Sedem appellasset, nec admissa fuisset appellatio: unum, quod habuit, unum quod potuit fecit: ad illum unum præcipuum & singulare oppressorum præsidium confugit, Apostolicum dico auxilium elegit, tabernaculum scilicet, quod est in umbraculum dici ab astu, terminum videlicet vel obicem Apostolica appellationis interposuit, quam, ut putabat, non liceret eis transgredi, sed frustra hoc speravit; nam post factam appellationem tota illa rerum ipsius rapina ab eis facta est, quæ supra à me conscripta est. Addita est insuper verborum contumelia, quæ apud Imperatores sæculi Reos Majestatis faceret, & poenâ ad minus capitali puniret. Sed quamvis Ecclesia non habeat Imperatoris gladium, habet tamen super quoslibet minores, sed & super ipsos Imperatores imperium. Unde ei sub figura prophetici nominis dictum est: Constitui te super gentes & Regna, ut evellas, & destruas, & disperdas & dissipes, & edifices, & plantes. Quare si non potest occidere, potest evellere. Si non potest occidere, potest destruere.

Octavus Testis S. Bernardus Abbas Clarevallis.

Nihil habuit Gallia hoc Sancto divinius, nihil eloquentius: melle credas aut rosâ, non calamo aut atramento scripsisse. Natus est Fontanis in Burgundia Gallica Anno MCCI. miraculis, facundia, an verò Principibus componendis felicior, nescias. Dabimus elogium Baronii Cardinalis ad annum MCLIV. Verè Apostolicus vir, inquit, immo verus Apostolus missus à Deo, potens opere & sermone illusterrans

strans ubique & in omnibus suum Apostolarum sequentibus signis, qui apud Imperatores, & Reges aliōsq; Principes pro omnium sublevatione atq; ipsorum Principum salute tot, & tanta peregit. Et qui dīcendus sit totius Ecclesie Catholice ornamentum simul & fulcimentum, Gallicana verò imprimis Ecclesia predicandus sit summum decus, summa gloria, felicitas.

Hic ergo Sanctus de potestate Pontificis sic loquitur lib. 1. de consideratione cap. 6. *Mihi non videtur bonus estimator rerum, qui indignum putat Apostolis, seu Apostolicis viris non judicare de talibus (causis temporalibus) quibus datum est iudicium in majora: quid nī contemnant de terrenis possessiunculis hominum judicare, qui & Angelos judicabunt? Habent hæc infirma & terrena iudices suos, & Reges Principes terræ; quid fines alios invaditis? quid falcem vestram in alienam messem extenditis? non quia indigni Vos, sed quia indignum Vobis talibus insistere, quippe potioribus occupatis: denique ubi necessitas exigit, audi, quid sentiat non ego, sed Apostolus: Si enim in vobis iudicabitur hic mundus, indigni estis, qui de minimis iudicetis? Et lib. 4. c. 3. Quid tu denuo (alloquitur Eugenium Papam) usurpare gladium tentas, quem semel iussus es ponere in vaginam? quem tamen, qui tuum negat, non satis mihi videtur attendere verbum Domini dicentis: Convertite gladium tuum in vaginam: tuus ergo & ipse, tuo forsitan nutu, etsi non tuâ manu; evaginandus, alioquin si nullo modo ad te pertineret, dicentibus Apostolis: Ecce gladii duo hæc; non respondiisset Dominus: Satis est; sed nimis est. Uterque ergo Ecclesia, & spiritualis scilicet gladius, & materialis; sed is quidem pro Ecclesia, ille verò ab Ecclesia exercendus est, ille sacerdotis, is militis manu, sed sanè ad nutum sacerdotis, & iussum Imperatoris.*

Testimonium nonum totius Cleri Gallicani.

Ecclesia Gallicana non semel tantum, sed aliquoties, & clarissimè potestatem hanc Pontificiam agnovit, & professâ est: in Synodo videlicet Pontigonensi, de qua Aimoinus rerum Francic. lib. 5. c. 33. & nos supra. In Conciliis Generalibus Viennensi, Lugdunensi primo, & Constantiensi, in quibus ad eò clarè mentem suam expressit Ecclesia Gallicana, ut ne à nobis quidem clariùs posset. Sed ut appareat non olim tantum, sed recentissimè hanc ipsam fuisse Gallicani Cleri doctrinam, describemus, quæ habet Bartholomæus Gramondus Sacri Regii Consistorii Senator, & in Parlamento Tolosano Præses lib. 1. Hist. ad annum MDCXV. fol. nobis 60. &

sequentibus sub exitum anni *MDCXV*. Comititia videl. trium Gallie Ordinum generalia Lutetiam fuisse convocata, hoc est, Cleri, Nobilitatis, tertiique Ordinis, qui ultimus Magistratibus subalternis & minore populo constat. In ipso Comitiorum ingressu, ortas statim inter Clerum, tertiumque Ordinem simultates. *Clerus*, inquit *Gramondus*, in caput Magistratum petit abrogari novam legem, per quam officia ipsorum in heredes transibant, sub cautione tributi in singulos annos prestari soliti: (*Pauletam* dixere per id temporis ab auctore subsidii.) Id ubi tertii Ordinis Oratoribus agnitum, rati, ut res erat, peti Ordinem suum, statim proponunt thesin toties Clero obstrepente agitatam. Nullam esse potestatem in temporalibus supra Regiam, unig³ immediatè DEO, debitam coronam à Gallis Regibus, nullis obnoxiam interdicitis, (Notentur ea verba) obstrepente Clero. Pergit postmodum narrare: de Summi Pontificis in Reges potestate pluribus actum, missosq; communibus votis tertii Ordinis ad Clerum articulos tres, quorum hæc summa erat. 1. *Sacrilegum esse Reges unctos Dei quolibet pretextu in necem dare.* 2. *Debitam immediatè uni Deo Regum in subditos potestatem.* 3. *Nullis Sedis Apostolica interdicitis subjacere Imperia Regum, subditosq; nunquam sacramento fidei exsolvi posse.* Consensit prima Clerus, immo perorante doctissimo *Peronio* Cardinale, thesin in tyrannidas de fide esse respondit ex Decreto Concilii Constant. Sess. 5. Alteram de fide negavit, quamquam humanitatis, & historicè defendi possit. Difficultatem præcipuè movit Articulus 3. *Vindicabat vir doctus Summi Pontificis in Regum sceptris potestatem certis casibus; Probabat potestati Romanæ Sedis in Reges hereticâ labe infectos subscripsisse, quotquot Calvinum ante theologica tractavère.* Contrariam opinionem novam esse, *Luthero* & *Calvino* fautoribus nuper natam. *Sacramento vinciri Reges Gallie, ubi inaugurantur pellendis regno suo hereticis, si pejeraverint in heresin ipsi degeneres, si fautores heresiarum, si novi dogmatis assertores: deberi ultionem Vicario Dei, ad quem unum ex lege spectat perjuri pœna.* In eam sententiam exactis seculis itum: iri & hodie passim toto Orbe Catholico, si Galliam demis. Ex hac tota Cardinalis *Peronii*, & *Gramondi* dissertatione vides, Clerum Gallicanum Ordo Ecclesiasticus, inquit *Gramondus*, perorante doctissimo *Peronio* in ea sententia fuisse, ut crederet opinionem hanc, potestatem Pontifici in Reges negantium novam esse, *Luthero*, & *Calvino* fautoribus nuper natam, cui veterum subscripsit nemo, recentiorum pauci: tanquam dogma politicum defendi posse ad summum: eo errore primam fuisse *Henrico VIII.*

VIII. Anglia Regi viam in haresim: ex injusto repudio justè condemnatum rebellasse contra judicem suum: non aliud præcinere thesim, quàm rebellionem in solium Petri. In contrariam sententiam exactis sæculis itum, iri & hodie passim toto Orbe Catholico, si Galliam demis, &c. Pergit verò Gramondus, quæ postea contigerunt, pertexere, cum videlicet Senatores Parlamenti in eandem cum tertia Ordine sententiam conspirassent, placitumque suum vulgassent: pro lege politicâ, Regnòq; fundamentali habendum esse, quòd Rex Gallia neminem in temporalibus agnoscat.

Excanduit, inquit, Clerus, addito non eas esse Parlamenti partes, ut ultro respondeat: Comitibus Gallia generalibus convocatis Regium omne jus translatum in ipsa; adeò ut velut justitio indicto, cessare debeat Magistratus. Clerum & Nobilitatem convenire in eandem sententiam, nec ideò contrariam opinionem valere, quia ita populus censet, duorum vota & calculos uni prevalere.

Haecenus in sua historia Gramondus. Jam prudentum quilibet facile judicaverit, quàm apud omnem posteritatem Conventui Parisiensi decorum futurum sit, eam propositionem tanto cum apparatu, curâque, immo gravissimis pœnis imperare, quam sub felicissimæ & gloriosissimæ memoriæ Ludovico XIII. Patres Gallicani censuerunt: Esse opinionem novam, Lutherò & Calvino auctoribus natam, cui veterum nemo subscripsit, recentiorum pauci, qua Henrico VIII. via in haresim fuerit, qua apertam rebellionem præcinat in solium Petri, quam prælo datam, obtento à Rege diplomate, multâque in Typographum oblitteratum voluere, cui deniq; in eisdem comitiis omnino contrarium rotundè edixerunt, Sacramento videlicet Reges Gallia, ubi inaugurantur, pellendis Regno suo hereticis obstringi: si pejeraverint in haresim ipsi degeneres, si fautores haresiarcharum, si novi dogmatis assertores, deberi ultionem Vicario Dei, ad quem unum ex lege Dei spectat perjurii pœna. Quæ omnia non sunt nostra, sed Ecclesiæ Gallicanæ verba apud Gramondum omni exceptione majorem. Subjungit postea laudatus Gramondus de Tridentino Concilio, expediâtne in Gallia promulgari; multa in utrâq; partem vulgata prætereo. Eleganter & doctè Peronius Cardinalis pro Concilio: instirere acriter contra Miro, & Savaronus, prævaluitq; Clero populus. Creditum tunc potuisse conciliari opiniones Cleri & populi factâ quasi compensatione: Nempe si Clerus articulum tertiæ Ordinis admitteret negantem summo Pontifici jus esse in Regna, &c. Ergo eo temporis hæc propositio: Pontifex nullū jus nullòq; casu habet in Regna: erat popularis & à

Clero

Clero Gallicano pernegata, adeò ut Concilium Tridentinum deseri maluerint, quàm cum populo componere, & in eam propositionem convenire; eam tamen problematicè defendi patiebantur, quò auctoritati Ecclesiasticæ & sæculari fieret satis, teste eodem Gramondo loco citato fol. 67.

Jam alios Doctores audiamus. Alexander Alensis ex Ordine S. Francisci Anglus cognomento irrefragabilis p. 3. *summa q. 48. membro 1. a. 3. §. 2. in resolutione.* Respondeo, inquit, secundum Hugonem de S. Victore, spiritualis potestas terrenam potestatem instituere habet, ut sit, & judicare habet, si bona non fuerit. Ipsa verò à DEO primum instituta est, & cum deviat, à solo Deo judicari potest, sicut scriptum est: *Spiritualis dijudicat omnia, & à nemine judicatur.* Inde est, quod summa potestas Sacerdotalis, qualis est in summo Pontifice, non potest ab homine judicari, sed habet de omnibus judicare, & de personis, quæ vitæ spirituali deputatæ sunt, ut universaliter sunt omnes personæ Ecclesiasticæ, & de personis, quæ ad vitam terrenam deputatæ sunt.

Henticus Gandavensis cognomento solemnus, Doctor Sorbonicus quodlibet. 6. q. 23. *Christus secundum quod homo, caput est, & Monarcha, non tantum in spiritualibus, sed etiam in temporalibus, secundum quod dixit ei Deus Pater in Psalmo. 2. Postula à me & dabo tibi gentes hereditatem tuam, & possessionem tuam terminos terra.* Propter quod dixit Apostolis suis: *Data est mihi omnis potestas in cælo, & in terra; unde & de ipso dicit Dionysius cap. 5. Eccles. Hierarch.* In ipso perficitur & completur omnis natura nostræ hierarchicæ dispositio. Ipse autem tanquam homo peregre proficiscens in altum, non absque regimine, & ordine in terris relinquere nos voluit, ne tumultuaretur juvenis contra senem, & contra sapientem fatuus, sed inferiores in donis, & naturalibus & gratuitis per superiores in ordine debito custodiret. Et mox de Pontifice summo loquens: *Talis ergo Hierarcha, sicut vir spiritualis omnia judicat, & ipse à nemine judicatur, ut dicit Apostolus 1. ad Corinth. 2. v. 15. Judicat autem non solum in spiritualibus, sed etiam temporalibus, quia temporalia non nisi secundum spiritualia judicari debent, & regulari, dicente Apostolo 1. ad Corinth. Si Angelos judicabimus, quantum magis secularia?* Glossa prima, de rebus sæculi: *semper enim, qui judicat de majori, ad ipsum sicut ad primum judicem debet reduci omne judicium de minori, juxta illud. c. per Venerabilem, qui filii sunt legitimi, ubi dicitur: Cum major in spiritualibus tam providentia, quàm auctoritas, & idoneitas requiratur, quod in majori*

majori conceditur, licitum esse videtur in minori. Iste Hierarcha primus post Christum super universam Ecclesiam Petrus erat, cui ambas claves tradidit, & duos gladios commisit, sic ut regimen universalis Ecclesie, tam in spiritualibus quam temporalibus ad ipsum pertineret, juxta illud, quod dicitur dist. 22. c. omnes: Romanam Ecclesiam solus ipse fundavit, & supra petram fidei mox nascentis erexit, qui beato Petro aeterna vita clavigero, terreni simul & coelestis Imperii jura commisit, ubi dicit glossa: argumentum, quod Papa habet utrumq; gladium spirituale, & temporale.

Beatus Augustinus Triumphus quest. 1. de potestate Ecclesiastica part. 1. art. 7. Papa gerit vicem Christi saltem quantum ad potestatem & jurisdictionem officii. In Christo autem planum est fuisse potestatem Regalem & Sacerdotalem, quod ostensum est. Primò in ejus incarnatione: Secundo in ejus conservatione: Tertiò in ejus passione & resurrectione: & art. 8. Bona temporalia & spiritualia ad tria possunt comparari, Primò ad eorum productionem: Secundo ad eorum ordinationem: Tertio ad eorum motionem & actionem, & secundum ista tria, tribus rationibus ostendi potest in Papa esse potentiam super omnia.

Primò quidem propter eorum productionem, quia non ab alio producta sunt temporalia, & ab alio spiritualia, ut Manichaei putaverunt: sed ab eodẽ Deo, à quo producta sunt spiritualia, ab eodẽ etiam producta sunt corporalia & temporalia: Papa ergo, qui gerit vicem Dei in terris, ex quo habet potestatem spirituales, habebit similiter potestatem temporaliũ & corporalium.

Secundo hoc patet propter eorum ordinationem: ordinantur enim ipsa bona temporalia & corporalia ad bona spiritualia tanquam organa, & tanquam instrumenta. Unde Philosophi posuerunt, quod sine exterioribus bonis, quorum fortuna putabatur Domina, non contingit esse felicem, & virtuose operari. Componitur enim homo ex anima & corpore. Unde sicut ipsum corpus ordinatur ad animam, & est instrumentum ejus, mediante quo exercet operationes suas: sic ipsa bona temporalia ad bona spiritualia ordinantur mediante Papã. Papa ergo qui habet providere suis fidelibus de spiritualibus, habet eodem modo providere de temporalibus & corporalibus, sine quibus spiritualia in vita ista politica exerceri non possunt. Unde Apostolis dicentibus: Dimitte turbas, ut sibi emant escas, dictum est: Non habent necesse, ite, date vos illis manducare.

Tertiò, hoc patet propter eorum motionem, & operationem; videmus enim, quod temporalia & corporalia moventur, & regulantur in eorum operationibus per ipsas intelligentias in tantum, ut Philosophi secundum

numerum mobilium corporum posuerint numerum motorum, sicut patet. 12. *Metaphysica*. Istos etiam motores posuerunt omnes regulari & moveri ab uno motore primo, qui est Deus. Augustinus etiam dicit: Omnem substantiam temporalem, & corporalem administrari per Angelos. Papa ergo, in quo est potestas spiritalis, habebit per ipsam potestatem spiritallem similiter disponere & ordinare de temporalibus.

Illud ergo notatu est dignum, omnium scholarum Principes in nostram sententiam convenire: ex schola Franciscana Alexandrum Alensem, & S. Bonaventuram: Ex Dominica SS. Thomam & Antoninum: ex Augustiniana Antesignanum Ægidium, & Beatum Augustinum Triumphum: ex Carmelitana Joannem Bacconum: ex Carthusiana præcipuum Doctorem Dionysium: ex Societate Jesu Franciscum Suarez, omnesque ejusdem Societatis Doctores.

Omnes etiam, qui ob doctrinam eminentem titulum aliquem, & elogium, maximæque eruditionis characterem sunt consecuti: Hugonem videlicet cognomento *Magistrum*: Alensem *Irrefragabilem*, Thomam *Angelicum*, Bonaventuram *Seraphicum*, Ægidium *Fundamentalem*, Mayronem *Illuminatum*, Gandavensem *Solemneum*, Bacconum *Resolutum*, Gersonem *Christianissimum*, &c.

Quamplurimos denique Sanctis adscriptos, v. g. S. Thomam, S. Bonaventuram, B. Ægidium Romanum, *lib. de potestate Ecclesiastica*. B. Augustinum Triumphum, S. Antoninum, S. Raymundum *lib. 1. tit. de Hæreticis*. S. Gregorium Magnum, B. Joannem Capistranum *lib. de potestate Papæ. p. 2.*

Infiniti sunt denique, qui sentiunt nobiscum: aliquos tantum citabimus, quos Lector consulat. B. Ægidius Romanus *lib. de potestate Ecclesiæ*. B. Augustinus Triumphus *lib. de potestate Ecclesiastica*. Alexander Alensis *parte 4. q. 10. memb. 5. & 6.* Astenis *in summa 1. p. lib. 2. tit. 64. art. 4.* Antonius Bonfin. *Decade 3. lib. 1.* Ægidius Bellamera *in c. alius, causa 15. q. 6. n. 2.* Alfonsus de Castro *lib. 2. c. 7. de justa hæreticorum punitione.* Alfonsus Alvarez *in speculo c. 16.* Antonius Cordubensis *lib. 1. questionarii q. 57. dubio 3.* Albertus Pighius *lib. 5. de Ecclesiastica Hierarchia c. 2. & 14.* Anton. Diana *p. 1. tract. 2. resolut. 121.* Alexander de Elpidio *lib. de auctoritate S. Pontificis c. 9.* Augustinus Barbosa *in c. per venerabilem. 13. qui filii sine legitimi.* Bartholus *in L. si Imperialis. Cod. de legibus.* Baldus *in proœmio digesti veteris.* Cæsar Cardinalis

dinalis Baronius *tomo 9.* Cyprianus Aragonensis *lib. de prima orbis sede.* Durandus Episcopus *lib. de origine jurisdictionum q. 3.* Dominicus Scoto *in 4. distinct. 25. q. 2.* Dominicus Bannes *in 2. 2. q. 10. art. 10.* Didacus Covarruvias *in Regulam peccatum. p. 2.* Dionysius Carthusianus *de Regimine polit. art. 19.* Franciscus Zabarella *tract. de Schism.* Franciscus Victoria *de potestate Ecclesiast. lectione 1. q. 5.* Ferdinand. Vasq. *lib. 1. illust.* Franciscus Mayron. *in 4. sentent. distinct. 19.* Gabriel Biel. *lect. 23. in Canonem Missa.* Guilielmus Durandus Speculator *in speculo lib. 1. tit. de Legato.* Gabriel Bereria *de manu Regi praelect. 1.* Henricus Brito. *lib. de potestate Papae.* Henricus Ostiensis *in summa tit. de haeret.* Hugo de S. Victore *lib. 2. de Sacramentis.* Henricus de Gondavo *quodlibeto 6.*

Patres Jesuitæ ferè omnes, Robertus Bellarminus *de potestate Papae in controversiis.* Azor. *tomo 2. lib. 4. c. 9.* Suarez *de legibus lib. 3. c. 22. & contra Regem Anglia lib. 3. c. 5. & c. 23.* Molina *de justitia tomo 1. tract. 1. disp. 29.* Tanner *in 2. p. dist. 4. q. 2.* Valentia *in 2. 2. distinct. 1. q. 12.* aliique, Jacobus Almain *de suprema potestate temporalis & Ecclesiastica q. 2.* Joannes Driedo *lib. 1. de libertate Christiana c. 14.* Jacobus Gretserus *adversus Goldastum.* Joannes Roffensis Episcopus Martyr *contra Lutherum.* Ludovicus Bologninus *tract. de potestate Papae.* Ledesma *in 2. p. q. 20.* Martinus Navarrus *in c. novit. de iudicis.* Nicolaus Abbas Panormitanus *in c. solidè. de majoritate & obedientia.* Nicolaus Sanderus *de visibili Monarchia.* Petrus Ancharanus *in c. Canonum statuta de constitutionibus.* Petrus Cluniacensis *lib. 6. epist. 29.* Pelagius Alvarus *de planctu Ecclesia lib. 1. art. 21.* Petrus de Palude *tract. de causa immed. Eccles. potestatis.* Robertus Holcot *in lib. sapientia lectione 200.* Reginaldus Polus *lib. de summo Pont. c. 8.* Sylvester *in Summa, verbo Papa.* Stanislaus Hosius Cardinalis *in confessione Catholica.* Salgado *de protectione Regia tomo 1. p. 1.* Thomas Valdensis *lib. 2. a. 3.* Thomas

Morus *pro Regis Henrici VIII. libello contra Lutherum.* Tur-
recremata *in summa lib. 2. c. 11.*

